

2023_Anul Aurel C. POPOVICI (I):

Pace ție? - Fericiți sunt făcătorii de pace ...! - un oraș contra-curent, Timișoara?
- contra-cultură! - oraș Altfel ... adică deschis, curajos și divers?

tribunism
șagunism

Geneva
Lugoj

2023

Pace ție! Fericiți sunt făcătorii de pace ...
Știm că toți oamenii împreună
formăm o mare familie?
cum ar putea trăi o
familie în care nu este
„pace și bunăvoință”?

Normal. Sibiu.
Tânăr din 1191
Sibiul a devenit un oraș Altfel?
Capitale Europene ale Culturii
Anul 2023, este anul orașelor
Timișoara (România), Veszprém
(Ungaria) și Eleusina (Grecia)
Un oraș care nu s-a sfiit să fie
contra-curent ... care nu s-a rușinat
de contra-cultură ... gazdă pentru experiment?

1863
2023
160

2023 - Anul tribunistului

7 ian. 1945
dr. Vasile Crișan

TRIBUNA
1884

Anul tribunistului Aurel. C. Popovici
1863 - 2023 160 de ani de la naștere!

Cotidianul „Tribuna” a dedicat anul 2022 sărbătoririi a 140 de ani de la nașterea marelui scriitor și tribunist **Ion AGÂRBICEANU** (1882, Cenade-1963, la Cluj). În contextul actual, reproducem una dintre scrierile preotului greco-catolic despre pace: **«Pacea este unul din cele mai mari bunuri de pe pământ. Cea dintâi solie pe care o aduc îngerii lui Dumnezeu în noaptea Nașterii lui Hristos, este „pacea și bunăvoirea”.** Ne spune Evanghelia că îngerii cântau în noaptea mântuirii noastre: „Mărire între cele de sus lui Dumnezeu și **pe pământ pace și între oamenii bunăvoire**”. Mântuitorul venia în lume cu această mare solie a **păcii**. De nenumărate ori El a spus „**Pace vouă**”; „**Pacea mea o las vouă**”. Chiar cuvântul de salutare, de binețe a Domnului, a Apostolilor și a celor dintâi creștini, nu era „**Bună ziua**” sau „**Noroc**”, ci „**Pace ție**” sau „**Pace vouă**”.

De unde se vede mai bine ce preț mare a pus Hristos, și spune întreaga învățătură creștină pe cuvântul „**pace**”.

Și, cu multă dreptate, și cu mult temei! **Omul care n'are pace cu sine sau cu alții, în inima sa și în legăturile pe care le are cu deaproapele, nu poate fi nici odată fericit, chiar dacă toate bunătățile lumii i-ar sta la picioare.**

Pacea e o datorie de căpetenie a creștinului să o urmărească, să o câștige și pentru sine și pentru alții, și din altă pricină.

Știm că toți oamenii împreună formăm o mare familie, că toți suntem frați și toți avem de părinte pe Dumnezeu.

Așa ne-a învățat adevărul cel vecinic, care nu poate minți, Isus Hristos. Suntem frați prin zidirea noastră a tuturor de către Dumnezeu, și suntem a doua oară frați prin mântuirea tuturor, prin Isus Hristos, care a pățimit pentru toți oamenii.

Dar dacă formăm cu toții o familie și avem același Părinte ceresc, ***cum ar putea trăi o familie în care nu este „pace și bunăvoință”?*** Să privim la o familie de oameni în care nu este pace! În care mânia, dușmănia, nemulțumirea, cearta și bătaia, își dau drumul în fiecare ceas! **Ce este o astfel de familie?** Un mijloc de tortură și de nefericire, iadul pe pământ. Cum vor trăi cei ce formează o astfel de familie? În chinuri și în munci și în nenorocire. Nu este un rău mai mare pe pământ decât o familie lipsită de pace, în care membrii ei se dușmănesc, se mint, se ceartă, se bat, își doresc unul altuia răul, și când pot, îl și fac.

Tot așa este și cu familia cea mare a lui Dumnezeu pe pământ, cu omenirea întregă. Cea mai mare nenorocire a ei este lipsa de pace și de bunăvoință. **Câtă vreme un om e pentru alt om lup și nu frate;** câtă vreme cei săraci urăsc pe cei bogați, și cei bogați asupresc pe cei săraci; câtă vreme țările și popoarele se ceartă, lăcomesc unul la averea altuia, iscă și poartă războaie sângeroase, seucid și se asupresc, - ***cu un cuvânt, câtă vreme nu va fi pace și bunăvoință în familia cea mare a lui Dumnezeu, în omenire, - oamenii vor fi mereu nenorociți.*** Ura, dușmănia, pisma, lăcomia, nedreptatea, vor mușca mereu din sufletul omului, aducându-le pe cap ***cele mai mari nenorociri*** chiar în lumea aceasta: ucideri, războaie, moarte și suferințe cumplite. Numai când prin pace și bunăvoință omul va ajunge pentru vecinul său ***frate și nu lup***, va veni bucuria vieții».

Anul 2023, ar putea fi dedicat comemorării **Sfântului Andrei Șaguna** (1808-1873), la 150 de ani de la trecerea la cele veșnice a marelui mitropolit. Pentru tinerii - care nu cunosc istoria românilor din Transilvania -, reproducem o scurtă prezentare a celui care a fost întâistătătorul bisericii române și care a dorit să-și doarmă somnul de veci în cimitirul din Rășinari (revista Transilvania, nr. 114, 2008, articol „**Andrei Șaguna și ctitorirea Asociațiunii ASTRA**” - autor Dumitru Acu): «Numele mitropolitului Andrei Șaguna are o rezonanță deosebită în istoria românilor, el a fost un **adevărat apostol al vieții spirituale, culturale și sociale a poporului român**. Timp de un sfert de secol (1848-1873) el a fost capul limpede și ordonat care a dirijat pe românii ardeleni, și nu numai, pe drumul luminării, prosperității și încrederii în energiile proprii. La trecerea la cele veșnice, iunie 1873, episcopul evanghelic luteran de la Sibiu, **George Daniel Teutsch** (1817-1893) afirma într-o revistă de limbă germană din Sibiu: „**Aproape o generație întregă Șaguna a fost conducătorul intelectual** - singurul recunoscut al poporului său și, în această calitate, a putut să obțină astfel de rezultate cum rar se întâmplă vreunui muritor a se învrednici de ele ... .Prietenii și dușmanii marelui bărbat, a cărui statură înaltă, impunătoare, cu privirea ageră și cu barba ondulată nu vor uita curând cei ce au văzut-o, vor fi toți de aceeași părere, că numele lui Șaguna înseamnă o nouă epocă în viața poporului român și a Bisericii Ortodoxe”. Ca român, fiu al Moscopolei, strălucitor centru românesc cu grai aromânesc din sudul Dunării, născut acum 200 de ani la Mișcolț (20 decembrie 1808), în Ungaria, cu studii de filosofie și drept la Pesta și studii teologice la Seminarul Teologic din Vârșeț, în Serbia, Andrei Șaguna a fost ales de Dumnezeu să rămână în istoria românilor ca

un mare cărturar, ca un deosebit conducător și luptător pentru drepturile românilor, om al bisericii, distins diplomat și bun patriot».

La fiecare început de an, dorim tuturor cititorilor „**La mulți ani**”. Multă sănătate îi urăm și celui mai longeviv director al culturii sibiene, istoricului dr. Vasile Crișan (n. 7 ian. 1945), cel care a coordonat multe programe și proiecte specifice instituției în 2007, în calitate de director al Direcției Județene de Cultură Sibiu. Opera sa - „**Enciclopedie Tribuna**” - reprezintă, pentru toți sibienii, o lucrare de referință despre personalitățile românilor, din ultimii 140 de ani. Acum, se cuvine a aminti că începând din 1 ianuarie 2023, Croația a adoptat moneda euro (al 20-lea stat membru al acestei zone), aderând și la zona Schengen, fiind al 27-lea stat membru al zonei de liberă circulație. Două ținte, pe care România își dorește să le atingă încă din 2007, anul integrării României în U.E., dar și anul când Sibiul și Luxemburgul au fost desemnate capitale culturale europene!

Anul 2023 - este anul orașelor Timișoara (România), Veszprém (Ungaria) și Eleusina (Grecia), Uniunea Europeană având trei „**Capitale ale Culturii**”. Pentru a recunoaște efortul sibian (din 2007), prezentăm lansarea „opening.timisoara2023.eu” (selecție): «Când vine vorba despre **Timișoara**, lumea cade de acord că este un **oraș Altfel. Altfel adică deschis, curajos și divers. Un oraș care nu s-a sfiit să fie contra-curent**, devenind, în momentele de grație, curent în sine. Un oraș **care nu s-a rușinat de contra-cultură**, ba chiar a înțeles că multiculturalitatea nu este un termen care se aplică doar la etnii și confesiuni. Când Timișoara a devenit confortabilă, mulțumită de sine și conformistă în discurs, a stagnat. Odată cu titlu, dar și cu Deschiderea, vrem ca Timișoara să-și sărbătorească și regăsească acest spirit. De fapt, să demonstrăm că și l-a regăsit în ultimii ani. Că are curaj și deschidere, că este, așa cum a fost și acum mai bine 100 de ani, o gazdă bună pentru experiment și colaborare, fie că vorbim despre arte, tehnologie, arhitectură, educație sau, în general, cultură».

În urmă cu 15 ani, viziunea sibiană era „**Normal. Sibiu. Tânăr din 1191**”. După un deceniu și jumătate, este cazul să ne întrebăm dacă **Sibiul a rămas „Normal”, sau a devenit un oraș „Altfel”?** În continuarea firească a seriei de articole despre descoperirea publiciștilor „tribuniști” - în lupta dusă pentru încheierea mișcării naționale și susținerea activității cotidianului „**Tribuna**” -, anul 2023 este dedicat publicistului tribunist **Aurel Constantin Popovici** (n. 4/16 oct. 1863, în Lugoj - m. la 10 febr. 1917, în Geneva). Cine mai cunoaște astăzi personalitatea și teoriile celui care a fost unul din precursorii fondării Uniunii Europene, elaborând conceptul și doctrina „**Statelor Unite ale Austriei Mari**”?

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

În: *Tribuna*, 02 ianuarie 2023